

Kazanım: 10.1.1. Felsefenin anlamını açıklar.

1. Felsefe, Yunanca 'philo' (sevgi) ve 'sophia' (bilgelik) kelimelerinin birleşiminden oluşur ve '**bilgelik sevgisi**' anlamına gelir. Bu tanımdan yola çıkarak, bir filozofu "bilge" bir kişiden ayıran temel farkın ne olabileceğini açıklayınız. Felsefe neden "bilgelige sahip olmak" değil de "bilgeligi sevmek ve aramak" olarak tanımlanmıştır?

Kazanım: 10.1.2. Felsefi düşüncenin özelliklerini açıklar.

2. Gündelik hayatta karşılaştığımız bir soruna (örneğin, "Otobüsü kaçırdım, şimdi ne yapacağım?") verdiğimiz cevaplar genellikle pratiktir. Ancak felsefe, bu pratikliğin ötesine geçerek, "Zaman nedir?", "Zorunluluk ve özgür irade arasındaki ilişki nedir?" gibi daha temel sorular sorar. Bu örnekten hareketle felsefi düşüncenin "**temellere inme (radikalite)**" ve "**soruların cevaplardan daha önemli olması**" özelliklerini açıklayınız.

Kazanım: 10.1.2. Felsefi düşüncenin özelliklerini açıklar.

3. Bir filozof, bir konu hakkındaki düşüncelerini rastgele bir şekilde değil, birbiriyle tutarlı, mantıksal bir sıra içinde ve gerekçelendirerek ortaya koyar. Kavramları dikkatle tanımlar, iddialarını temellendirir ve olası karşı argümanları değerlendirir. Bu parçada felsefi düşüncenin hangi temel özelliği vurgulanmaktadır? Bu özelliği açıklayarak felsefenin neden bu özelliğe sahip olması gerektiğini yorumlayınız.

Kazanım: 10.1.3. Felsefenin insan ve toplum hayatı üzerindeki rolünü örneklerle açıklar.

4. Sokrates'in ünlü **"Sorgulanmamış yaşam, yaşamaya değmez"** sözü, felsefenin bireysel hayattaki önemine işaret eder. Bu sözden ne anladığınızı açıklayınız. Felsefi düşünce, bir insanın kendi hayatını "sorgulamasına" nasıl yardımcı olur? Kendi hayatınızdan veya çevrenizden bir örnekle bu durumu somutlaştırınız.

Kazanım: 10.2.1. Düşünme ve akıl yürütmeye ilişkin kavramları açıklar.

5. Aşağıda bir akıl yürütme örneği verilmiştir:

- 1. Öncül: Bütün metaller ısıtılınca genişler.
- 2. Öncül: Demir bir metaldir.
- Sonuç: O hâlde, demir de ısıtılınca genişler.

Bu parçada verilen akıl yürütme türünün adını yazınız ve bu akıl yürütme türünün temel işleyişini açıklayınız. Sonucun öncüllerden zorunlu olarak çıkmasının ne anlama geldiğini belirtiniz.

Kazanım: 10.1.2. Felsefi düşüncenin özelliklerini açıklar.

6. Felsefi düşüncenin en ayırıcı özelliklerinden biri de kendi üzerine dönebilmesi, yani felsefenin kendisini de bir sorgulama konusu yapabilmesidir. Örneğin "Bilgi nedir?" sorusu bir felsefe sorusuyken, "Felsefenin bilgisi mümkün müdür?" veya "Felsefe yapmak ne anlama gelir?" soruları da felsefenin konusudur. Bu parçada vurgulanan felsefi düşünce özelliğinin adını yazınız ve bu özelliğin felsefeye ne gibi bir katkı sağladığını açıklayınız.

1. Filozof ve Bilge Farkı:

- **Temel Fark:** Bilge, bilgeliğe *sahip olduğunu* düşünen ve son noktaya ulaştığı varsayılan kişidir. Filozof ise bilgeliğe sahip olmadığını bilen, onu sürekli bir arayış ve sevgiyle *arayan* kişidir. Filozof için önemli olan varmak değil, yolda olmaktır.
 - **Tanımın Nedeni:** Felsefe, insanın her şeyi bilemeyeceği gerçeğini ve alçakgönüllülüğü temel alır. "Bilgeliği sevmek", sürekli bir merak, sorgulama ve eleştirel bir arayış içinde olmayı ifade eder ki bu da felsefenin dinamik ruhudur.
-

2. Felsefi Düşüncenin Özellikleri (Radikallik ve Soruların Önemi):

- **Temellere İnme (Radikallik):** Olayların pratik sonuçlarıyla değil, o olayların ardındaki en temel "kök" kavramlarla ilgilenmektir. "Otobüsü kaçırmak" yerine, bu olayın temelindeki "zaman", "zorunluluk", "özgürlük" gibi kavramları sorgulamasıdır.
 - **Soruların Cevaplardan Önemli Olması:** Gündelik hayatta cevaplar sorunu çözer ve soruyu ortadan kaldırır. Felsefede ise sorular, yeni düşünce ufukları açtığı, merakı canlı tuttuğu ve felsefi süreci devam ettirdiği için çoğu zaman verilecek nihai cevaplardan daha değerlidir.
-

3. Felsefi Düşüncenin Vurgulanan Özelliği:

- **Vurgulanan Özellik: Tutarlılık, Sistemlilik ve Temellendirme.**
 - **Açıklaması:** Bu, felsefi düşüncenin rastgele fikirler yığını olmadığını; mantıksal bir bütünlüğe sahip, kendi içinde çelişkisiz ve iddiaların akla uygun gerekçelere dayandırıldığı bir yapıya sahip olması demektir.
 - **Gerekliliği:** Felsefenin bu özelliğe sahip olması, onu keyfi görüşlerden, dogmalardan ve kişisel inançlardan ayırır. Onu akılcı, eleştirilebilir ve herkes tarafından tartışılabilir bir etkinlik haline getirir.
-

4. "Sorgulanmamış Yaşam, Yaşamaya Değmez" Sözü:

- **Sözün Anlamı:** Yaşamın sadece nefes alıp vermektan ibaret olmadığını; onu anlamlı kılan asıl şeyin, kendi değerlerimizi, inançlarımızı ve eylemlerimizi akıl süzgecinden geçirerek bilinçli bir hayat sürmek olduğunu ifade eder.
 - **Felsefenin Yardımı:** Felsefe, eleştirel düşünme becerisi kazandırarak bireyin toplumun, ailenin veya alışkanlıkların dayattığı yaşam biçimini sorgulamasına yardımcı olur. Böylece kişi kendi doğrularını ve yaşam amacını bulabilir.
 - **Örnek:** Sadece çok para kazandırdığı için bir mesleği seçmek yerine, "Benim için başarı nedir?", "Hayattan ne bekliyorum?" gibi sorular sorarak daha anlamlı bir kariyer yolu çizmek.
-

5. Akıl Yürütme Türü:

- **Akıl Yürütme Türünün Adı: Tümdengelim (Dedüksiyon).**
 - **İşleyişi:** Genel ve doğru olduğu kabul edilen bir öncülden (Bütün metaller...) yola çıkarak, o bütünün içinde yer alan özel bir durum (Demir bir metaldir) hakkında zorunlu bir sonuç çıkarma yöntemidir.
 - **Zorunlu Olması:** Sonucun öncüllerden zorunlu olarak çıkması, sonucun zaten öncüllerin içinde mantıksal olarak var olması demektir. Eğer öncüller doğruysa sonucun yanlış olması imkânsızdır.
-

6. Felsefenin Kendi Üzerine Düşünmesi:

- **Felsefi Düşünce Özelliğinin Adı: Refleksif Olma (Kendi üzerine dönme).**
- **Açıklaması:** Felsefenin sadece varlık, bilgi, değer gibi konuları değil, bizzat kendisini, yöntemlerini, sınırlarını ve amacını da bir sorgulama konusu yapabilmesidir.
- **Katkısı:** Bu özellik, felsefenin dogmatikleşmesini (sorgulanamaz hale gelmesini) engeller. Kendi kendini sürekli eleştirerek ve sorgulayarak dinamik kalmasını ve sürekli olarak gelişmesini sağlar.